

Rensbekksetra i vinterdvale

(ODDVAR AALBU)

dene, med muligheter for deltakelse i utforskning og forvaltning av områdenes biologiske og minerale ressurser. Polarområdene utgjør fjerntliggende strøk med krevende miljøbetingelser for forskningsaktiviteter. Norge har kanskje mer enn andre land innsett hvilke begrensninger dette setter, og innrettet sin forskning deretter.

I arktiske områder beskytter det tynne jordsmonnet permafrostlaget under. Varmen fra maskiner, hus, rørledninger o.l. som etterhvert er anlagt i disse områdene vil her påvirke stabiliteten i grunnen. Skulle permafrosten begynne å smelte, ville grunnen bli bløt, husene synke og oljeledningene knekke. Derfor må bygningsarbeider isoleres for ikke å påvirke telen i bakken. Løsningen er da ofte å bygge på pæler. Selv mennesket må erkjenne naturens ubøyelige krefter og innrette seg deretter.

Minner fra min første fjelltur

Av FINN OUREN

Fra min dagbok fra 1941 har jeg hentet frem minnene fra min første tur til fjells – den gang i Jotunheimen.

Det var Håkon og jeg som dette år hadde revet oss løs fra ungkarstell og matmas for å ta en real ferie i høyfjellets friske luft.

Tirsdag 12. august om morgenen var alt klart for reisen. Det var den skjebnesvangre dagen da priskontrollen stengte alle veier inn til Oslo. Vår lastebil fra Asker ble også stanset (to ganger) for kontroll, men vi hadde verken egg eller poteter eller annet «ulovlig» på lasset. Det ble å fortsette inn til Oslo noe forsinket.

På Østbanen var det ganske mange reisende. Her som andre steder i de tider, sto man i kø. Et tidsbilde ved Østerdalstoget var alle multedunkene som utgjorde bagasjen. Også til «Valdresekspressen» var det kø, som vi pliktskyldigst stilte oss i. Det falt seg slik at Håkon traff en kjenning og kom seg vekk fra køen. Køen sneglet seg inn og i tidens fylde var også jeg nådd vekten. Da var ikke Håkon der, han som hadde billettene. Gram i hu måtte jeg gå ut av køen. Den køen hadde jeg liten utbytte av. Imidlertid var det ikke så mange reisende. Vi ble med.

Toget startet i rute. På Aurskog kom det på en botaniker som ganske snart kom i snakk med en lokal journalist. Denne fikk vite (også vi) at det var 25 botanikere fra Universitetet som for tiden var på ekskursjonstur i fjellet. Den lokale pressemann ble lovet noen linjer slik at bygdefolket fikk vite hva slags folk som fór i marka. De gikk ikke på dyrket mark, den vegetasjon kjente de, forsikret han.

Plaskregn ute. Det klarnet opp da vi ankom Fagernes kl. 16.00. Her var det en rekke rutebiler å velge mellom. Det var å finne den rette. Vår buss startet på Bygdin. Det var en «knottbil» så farten ble deretter, men den var sterk nok i bakkene. Vi fikk god tid til å nyte utsikten.

*Klar til start fra Bygdin høyfjellshotell sommeren 1941 med knickers og beksømsko
(FINN OUREN)*

Avlingene stod bra oppover dalen. Høyet var i hus, bare små engflekker sto igjen til frø. Enkelte hadde begynt med skuren. I 19-tiden var vi på Bygdin. Det pøsregnet. Dette så ikke lovende ut. Jevnt regn i to døgn. «Bitihorn» startet så og si med en gang. Etter to timer var vi på den andre enden av vannet. Første overnatting på Eidsbugaren.

Det var mange fotvandrere dette år. Sikkert en påkjenning for hyttevertene. Men de løste oppgavene godt og ingen led noen nød. Kvelden før hadde det vært overfylt. Vinjestuen måtte taes i bruk, likeså «Bitihorn» fikk nattegjester. Vi kom i «hytta».

Neste morgen våknet vi i 6-tiden ved at en glassrute ble slått inn bak de nedrullede svarte gardiner. Det var blendingspåbud også i fjellet. Vi var i 1. etasje og tenkte straks på innbrudd. Hva skulle vi gjøre? Vindusknuseren arbeidet ufortrødent bak gardinen. Vi hørte det knaste i glass og gardinen ble trykket frem som om noen ville inn. Dette måtte klarlegges. Vi med et tigersprang mot vinduet og trakk opp gardinen med et rykk. Hvem stod der? En hest! En fredelig

På Galdhøplataet mot Galdhøpiggen

(FINN OUREN)

sådan. Uskyldigheten selv som plukket vinduskarmen ren for glassbiter, forsiktig med mulen. Den var ikke redd for å erkjenne sin skyld. Siden fikk vi vite at det var den 3. ruten den hadde ødelagt på kort tid. Den ventet vel en godbit fra gjestene.

Etter frokost startet fotturen. Vi ble i følge med to handelsreisende, Rolf og Nils. I det yrke har en et lager av gode historier. Tiden falt ikke lang. I et klart øyeblikk fikk vi tatt et bilde av Falketind. Det er mye tåke i fjellet på denne årstid. Regnet brøt løs, og våte kom vi til Skogadalsbøen. Vi hadde gått i ni timer. Det var godt å få strekke på bena ved peisvarmen.

Neste dag skilte vi lag med de to. Vi gikk Utladalen og Gravdalen på sørsiden av Smørstabben til Leirvassbu. Høyt lå den i det golde landskap, dog varmt og hyggelig i peiskroken (den gamle vesle Leirvassbu).

Den neste dag kort marsj gjennom Kyrkjeglupen og Visdalen til Spiterstulen, en morsom og setermessig turisthytte ved foten av Galdhøplataets østhelling.

På breen fra Galdhøpiggen med fører og tau

(FINN OUREN)

Derfra den følgende dag bratt opp Visdalen, innover det flate Skaufly, gjennom ur nedover Veodalens øverste del til Glitterheim. Utenfor en liten kjøkkenhage (1384 m.o.h.) ved husveggen, reddik og persille bl.a. – høyfjellets grøde! Det ble ikke å gå over Glittertind denne gang. De tunge skyene innbød ikke til det. Flere muligheter et annet år. Vi gikk rundt – direkte til Memmurubu ved Gjende.

Vi var bare åtte gjester denne søndagskveld. Vertinnen Embjørg spanderte en flott bløtkake til kaffen og holdt oss med selskap den hele kveld. Det ble en hyggelig kveld som vi ikke kan glemme. Det var jo i krigens og matrasjoneringens dager.

Til Gjendesheim over Besseggen i slaps enkelte steder. På Besseggen kom våre tidligere venner, Rolf og Nils, nedover mot oss. De fortalte at den hadde sendt kona til svigerforeldrene og selv reist til fjells. Da ville det bli ferie for begge parter, mente de! «Hallo, er det ikke Ouren?» ropte de på lang avstand. De hadde gjenkjent oss og fortsatte med et meget talende blick ned mot Gjendevannet – «der har du mange kolleger!» (Auren/ørret).

Høghøtjernet, sommeren -84.

(FINN OUREN)

Det var den turen. Det har blitt mange turer etter denne, både til Glittertind, Galdhøpiggen og Fanarokken. Siden også til Rondane og Reinheim under Snøhetta. En fellestur til Sylene er jeg også blitt med på.

En gang i fjellet, alltid i fjellet har de fleste opplevet, men med gutten som spurte sin mor denne fuktige sommer – «Hvorfor går vi her, mor?» Slikt kan drepe lysten til fjellvandring fra ung alder. Mor måtte være en stor diplomat og svare at slik er ikke fjellet bestandig. Omslag i været vil det alltid bli. Det er noe en må håpe på i alle fall.

Noe over 40 år etter var jeg igjen i Jotunheimen i 1982. Både folk og hytter var modernisert. Det er gledelig at ungdommen går i våre fotspor.

De siste 10 år er det Trollheimen som har blitt mitt fjell. Det er mange østlendinger som har funnet dette fjellområdet tiltrekkende. En slipper å gå i kø og hyttene er ennå stort sett som de var. Betjeningen har ikke latt seg skremme, heldigvis. Takk skal de ha for at de stiller så pent med oss!